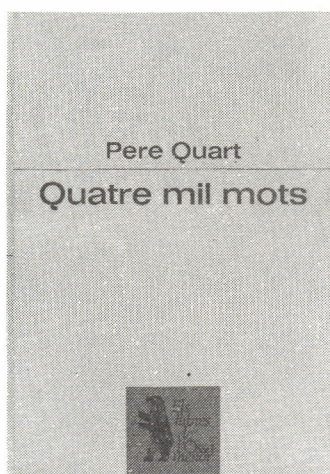

UN LLIBRE CADA MES

El seu distanciament constant, el seu jugar a «versaire» i no a «poeta» —que a tants molestarà ara—, el seu tirar-se pedres a la teulada, no és cap enganyifa de la moda: és l'afirmació d'una actitud vital, d'una actitud de sarcasme, d'esfereïment i de passió davant la vida. I que el poeta, també, ha excel·lit com pocs en la seva tasca —precisament en aquest corrent que deia—, amb recursos que li són ben propis, ningú no ho ignora: «Noè» continua essent una mostra aïllada dins la nostra poesia i dins tota la poesia peninsular —un fita d'humor intelligent (humor i intel·ligència essent, com són, qualitats ben escadusseres).

El motor principal de la poesia de Pere Quart ha estat quasi sempre l'enfocament irònic i comprensiu del destí final de la classe social a la qual pertany i que el poeta sap definitivament abocada a desaparèixer com a tal: la burgesia. La burgesia dels burgesos, naturalment, no la classe mitjana o els sectors terciaris de la societat benestant. Així, per pura lògica, ens trobem amb una obra impregnada de desencís; desencís per les grans actituds, per les grans frases i lemes, per les grans teories, pels grans destins. Aferrament a la realitat més immediata, al materialisme a què abans em referia. L'agnòstic resulta ésser un dels grans tractadistes dels temes religiosos i bíblics; el liberal moral, un petit burgès de les consideracions eròtiques; el bon jan de famí-

lia adinerada, un rebel social, un idealista. Per això, per exemple, la reflexió sobre el passat no és, en Pere Quart, una meditació sobre el «temps», sinó una anàlisi de la caducitat de les coses, les persones, les vides, els objectes.

Fa uns anys, quan Pere Quart semblava erigir-se, dins la nostra poesia, com un dels màxims artífexs del «realisme», potser oblidàvem que aquest realisme no podia, en bona llei, ésser aplicat només a un futur immediat o llunyà sense aplicarlo, també, a un passat i a un present. El realisme que existia en el *dictum*, en els propòsits de l'autor, també tenia vigència —encara que aleshores ho oblidéssim— quan es referia a la seva condició de burgès català, civilitzat, culte, sense pèls a la llengua i conscient de les seves limitacions. Era un realisme que impregnava totes les seves actituds, l'actitud del «versaire», l'actitud del poeta de «circumstàncies»... I aquí retorna aquell materialisme que he citat, i que retrobem a *Quatre mil mots*: «L'ànima és vida: nervi, carn i sang...» L'home és substantivament animal i només adjectivament racional. No cal, doncs, fer-se gaires il·lusions.

I tanmateix... Els moments més reeixits d'aquest nou lliurament poètic de Pere Quart són aquells en què, a frec de l'inconegut, l'home agnòstic, desesperat, s'interroga. S'interroga sobre «els bells deliris que fascinen la raó», sobre el «gratuït i l'insensat», sobre el dolor extrem, l'infern... Per tal d'acabar, potser, posant «banyes al seny». Només així podrà abandonar-se «en braços de la nit, com ella mut» i donar-nos uns versos esborronadors com aquests: «Sóc un cadàver fresc, lliure de cucs, / que pensa a poc a poc en un futur / lenificat, bé que fugaç i estret.»

La miopia de la crítica ha estat jutjar l'obra de Pere Quart fent-ne, només, un procés d'intencions, no de continguts, i, ara que el vent bufa d'una altra banda, cal no caure en la jugada contrària, massa fàcil, de jutjar-la des d'una perspectiva formalista. El poeta que «té tantes coses entre mans» que «no em recordava que també / he de morir» sembla dur-nos la seva veu inconfusible per tal de recordar-nos quins són aquests continguts. I això sense cap mena de desig allisonador, sense cap mena de transcendència. El materialista irònic i desencisat que és Pere Quart s'assembla, cada cop més, a un vell patrici romà retirat en l'estoïcisme del seu destí rebel. Els continguts de la lluita i de l'estoïcisme de Pere Quart són sobrerament coneguts; i aquests seus *Quatre mil mots* ens han arribat, ara, potser per arrodonir un final indefugible, potser per l'impertèrrit orgull de qui sap crear, o potser, per ventura, per una simpàtica i sorprenent indiscreció del seu amic de sempre, Joan Oliver.

FRANCESC PARCERISAS